

Így él tovább a népművészet.

Az 1970-es években az akkori szovjet Örményországban egyéni, kevert stílus jellemezte például Ofik Bulikjan csipkét.

Finom vani csipkét készített Arpenik Marabjan volt tanítónő. Vani származású anyja hivatásos csipkekészítő volt, Arpenik tehát kicsi korától kezdve tökéletesen elsajátította a különösen bonyolult mintákkal dolgozó vani iskola technikáját.

Egyes helyeken - korábbi évszázadok örmény szokása szerint - a megbecsült vendégnek mosakodáshoz több méter csipkés törölközőt adtak.

Nagy a csipke szerepe a közelmúlt nemzeti viseletében is. A nők selyem vagy bársony fejrevalót hordtak, amelynek homlokrészét növényi motívumokat ábrázoló csipke díszítette. Korábban népszerű volt az olyan csipkekendő is, amely a fejre vetve eltakarta a nők arcát, és majdnem a ruhájuk aljáig ért. Míg a felsőruhát rendszerint hímzés díszítette, a fehérnemű csakis csipkés volt.

(cikkünk az 1970-es években működő Anus Sarambejan muzeológus Magyarországon megjelent nyilatkozatából vett információk felhasználásával készült-a szerk.)

Utánnomás a kolozsvári Szabadság c. lap 2003. július 5-i számából

Kolozsvári festők sikere Bukarestben Dobribán Emil WTC nagydíjas

A bukaresti World Trade Center (WTCB), ahogyan a képzőművészek látják - címmel rendezett országos művészeti vetélkedőt a WTCB, a Romániai Képzőművészek Szövetsége tagjai, valamint a képzőművészeti egyetemek végzős diákjai számára egy majdani magángyűjtemény létesítése céljából.

A premiernek számító magánkezdeményezés élénk visszhangra talált a képzőművészek körében, s a több tucatnyi beérkezett alkotásból a Viorel Marginean és Claudia Lazar összetételű rangos zsűri huszonöt pályamunkát érdemesített a verseny végső szakaszában való részvételre. A három legjobbnak ítélt munka pedig kolozsvári festők műve. A nagydíjat *Dobribán Emil*, a kolozsvári Képzőművészeti és Formatervezői Egyetem adjunktusa nyerte el *Építészet és tükröződés* című, nagyméretű 1,60x2 méteres olajképével, az utána következő pedig Calin Anton és Marius Ghenescu Karnevál, illetve Összefüggések című munkájával.

Dobribán Emil közismerten sajátos fény-és színbeszédének különösképpen kedvezett a tematika, s a művész maximálisan ki is használta az ultramodern építészeti fém-üvegkolosszus kínálta lehetőségeket. A hagyomány és a korszerűség ellentétének festői megjelenítése izgalmas művészi kihívást jelentett, amelynek látható élvezettel tett eleget. Ahogyan a hagyományos népi építészet és az erdélyi barokk építészeti elemek tükröződnek a hatalmas üvegfelületeken, több pusztán hatásos ötletnél. Általa a művész a festői megoldások és megjelenítések olyan tárházát vonultatja fel, amely egyedi, különleges látványt eredményez. Azon túl pedig a jelenség filozófiai mélységeit is sejteti. S nem utolsósorban a művész személyes hozzáállását a témához: a modernség és hagyomány együttes jelenlétének igénylését, a tradíció és a korszerűség építészeti-festői békés egymás mellettiségét, sajátos kölcsönhatásuk a képi megjelenítését, festői vonzatait.

Dobribán Emil számára egyébként az idei nyár ugyancsak termékenynek ígérkezik. A WTC nagydíjjal egy időben a művésznek a bukaresti Schiller-házban nyílt egyéni tárlata. A kiállítás

központi témája az emberi test. Az örök és kimeríthetetlen ihletforrás, amelyből a művész eddigi pályája során is sikerrel merített.

Németh Júlia

Örménymagyarok a Sóvidéken

(második rész)

Szenkovits Márton és Szálasi Erzsébet ötödik gyermeke József (1881-1907), utód nélkül, 26 évesen, vőlegényként hunyt el. Székelyvárságon volt körjegyző, szép karrier előtt állt... Apjával egy sírban nyugszik Korondon.

Szenkovits Márton és Szálasi Erzsébet hatodik gyermeke Lajos (1884-1937), aki ugyan korondi születésű, de már szovátai kereskedőként ismert személyiség volt 1917-ben, az egykori alsótelep 1902-ben épült vegyeskereskedési üzletének tulajdonosaként, amelyet apja vásárolt. Ő volt a Szenkovits-család szovátai ágának megalapítója. Mellékfoglalkozásként erdőkitermeléssel és bányafa, talpfa, szén magyarországi kivitelével foglalkozott. Az általában népes gyermekáldással rendelkező családban is rekorder Lajos, feleségével Filep Annával kötött házasságából (1919. október 6.) kilenc gyermek született, de csak hat érte meg a felnőttkort.

Az elsőszülött Gabriella (1913-1987) volt, aki Parajdon született, élete nagy részében tisztviselőként dolgozott Szovátán, a fürdővállalattól ment nyugdíjba, pénztárosi beosztásból. Férjezetlen volt.

A második Szenkovits Anna Mária, szintén Parajdon született (1917-1997), Szovátára ment férjhez a kereskedelembe, a városi polgári és sportéletben ismert nyáradszeredai származású Deák Sándorhoz. Házasságukból (1937. feb. 6.) született a rövid időt megélt Miklós nevű fiúk (1937-1939). A család bérelte az egykori Május 1. vegyeskereskedést, később szatócsboltta alakított kereskedelmi egységet, amelynek helyére a mai „Turist” vendéglő épült. A mellette levő épületben saját textilüzletüket működtették. A közismerten Nusi néni nevezett csaplárosnő az egykoron a család által birtokolt „Szenkovits” néven ismert vendéglőből ment nyugdíjba.

A harmadik gyermek, az 1916-ban született Magdolna ugyanabban az évben el is hunyt.

A negyedik, aki a felnőttkort megérő testvérek között a harmadik volt, szintén Magdolna (1918-1997). Kereskedelemmel foglalkozott. A meneküléskor, 1944-ben Mohácson maradt. Férje, Gaál Lajos tanító, házasságukból (1936) született Magdolna nevű lányuk (1939), akinek három fia van, név szerint Lajos, akinek két gyermeke van, Győző, szintén két utóddal, míg Ottó nőtlen.

Az ötödik gyermek a Szovátán, a vendéglátóiparban közismert Szenkovits József (1920-1969). A család nevét viselő, de a szövetkezet által bérelt Szenkovits vendéglő vezetője volt. A köztudatban, főleg az idősebb generáció által Szenka néven ismert szórakozóhely évtizedekig cigányzenével szórakoztatta vendégeit, ma főleg a fiatalok körében népszerű az itt működő Country Pub. Felesége, Ábrám Jolán szintén a vendéglőben dolgozott, korai haláláig.

Házasságukból (1952) két leány született, Margit (1952) és Anna (1954). Margitnak egy fia van, Jeremiás József (1981), autószerelő-gépkocsivezető, Anna férje Szlovenszki Gábor, Nagybanján laknak, két gyermekük Anna (1983) és Gábor (1990).

A hatodik-hetedik gyermek az ikerpár Margit és Lajos voltak, akik 1922-ben születtek és 1927-ben, illetve 1929-ben hunytak el.

Sorrendben a nyolcadik gyermek a két nevet viselő Szenkovits Ilona-Olga (1925), a család hagyományos foglalkozását nem folytató tanítónő. Férje, Fazakas Lajos matematikatanár. Nyugdíjba vonulásuk előtt Marosvásárhelyen és környékén tanítottak. Egy fiúk született, Fazakas Lajos (1950), parajdi fogorvos. Felesége, dr. Derzsi Emese (1954) belgyógyász szakorvos, a Parajdra járó asztmás betegek közismert kezelője, gyógyítója. Két gyermekük Fazakas Nimród